

DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNEI MĂNĂSTIRENI

- ELEMENTE DE STRATEGIE -

*Material realizat în cadrul proiectului “Agenda Rurală – O viziune pentru viitor”,
implementat de Clubul Ecologic “Transilvania” în colaborare cu Asociația de Dezvoltare Zonală Huedin, cu sprijinul
financiar al World Wide Fund for Nature International (WWF)
în cadrul Programului Carpato-Dunărean prin Inițiativa Ecoregiunii Carpatice*

DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNEI MĂNĂSTIRENI - ELEMENTE DE STRATEGIE

Material elaborat de **Grupul Local de Lucru** în colaborare cu **Clubul Ecologic “Transilvania”** și

Asociația de Dezvoltare Zonală Huedin

Revizuit și completat de: **Cristian Dogar**

Redactori: **Andrei Kelemen, Gabriel Părăuan**

Tehnoredactare: **Dan Craioveanu**

Cuprins:

1. INTRODUCERE
2. PREZENTARE GENERALĂ
 - 2.1 Așezare și acces
 - 2.2 Relief
 - 2.3 Climă
 - 2.4 Puncte de interes pe teritoriul comunei
 - 2.5 Istoric
3. STAREA PE DOMENII
 - 3.1 Mănăstireni – date statistice
 - 3.2 Analiza de situație (analiza SWOT)
4. ELEMENTE DE STRATEGIE
 - 4.1 Populația și nevoile sociale
 - 4.1.1 Demografie
 - 4.1.2 Starea de sănătate și servicii medicale
 - 4.1.3 Starea de ocupare a forței de muncă
 - 4.1.4 Educația
 - 4.1.5 Cultura
 - 4.1.6 Sport
 - 4.2 Infrastructura
 - 4.2.1 Dotări edilitare
 - 4.2.2 Alimentare cu apă curentă, canalizare
 - 4.2.3 Drumuri și transport
 - 4.2.4 Telefonie. Servicii poștale
 - 4.3 Economia
 - 4.3.1 Industria
 - 4.3.2 Agricultură
 - 4.3.3 Comerțul și serviciile
 - 4.3.4 Turismul. Agro-turismul
 - 4.4 Mediul înconjurător
5. VIZIUNEA COMUNITARĂ
6. PRIORITĂȚI
7. CONCLUZII

INTRODUCERE

1.1 Ce este dezvoltarea durabilă?

În 1992 (Summitul Mondial din Rio de Janeiro) liderii din majoritatea țărilor lumii au recunoscut importanța centrală a acțiunilor locale pentru atingerea dezideratelor dezvoltării durabile. Începând cu acel moment “Agenda 21” a devenit catalizatorul a numeroase proiecte și inițiative ce promovează dezvoltarea durabilă la nivel local. Agenda 21 are propriul mecanism de implementare prin strategiile de dezvoltare durabilă naționale, regionale și “Agenda 21 locală”.

Dezvoltarea durabilă înseamnă în primul rând asigurarea unei calități mai bune a vieții pentru toți, în prezent și pentru generațiile viitoare. Dezvoltarea durabilă mai înseamnă recunoașterea faptului că economia, mediul și bunăstarea socială sunt interdependente și anume faptul că un mediu afectat din punct de vedere al calității va influența negativ, mai repede sau mai târziu, dezvoltarea economică și mai ales calitatea vieții fiecăruia dintre noi. Dezvoltarea durabilă înseamnă și asigurarea satisfacerii nevoilor de bază ale oamenilor: locuințe, străzi sigure, oportunitatea de împlinire prin educație, informare, participare, sănătate, și loc de muncă. Toate acestea necesită o economie robustă, sănătoasă capabilă să creeze mijloacele necesare satisfacerii acestor nevoi, atât în prezent cât și pentru viitor.

Pe scurt, dezvoltarea durabilă presupune:

- Un nou rol pentru autoritățile locale și leaderii comunitari
- Promovarea bunăstării sociale și economice a membrilor comunității și a calității mediului în zonele de rezidență
- Implicarea și consultarea localnicilor și a formelor de organizare a acestora
- Dezvoltarea unei viziuni și a unui plan pentru zonă împreună cu comunitatea locală
- Dezvoltarea și oferirea serviciilor care îmbunătățesc bunăstarea și calitatea vieții locuitorilor în zona de rezidență

Autoritățile locale, organizațiile neguvernamentale, organizațiile comunitare și de afaceri au nevoie în acest moment de facilitatori comunitari care să fie capabili să creeze puntea de legătură dintre politicile guvernamentale de dezvoltare și nevoile și dorințele comunităților locale.

1.2 De ce avem nevoie de dezvoltare durabilă și cine e responsabil?

Pentru realizarea tuturor celor menționate e nevoie de aportul fiecăruia dintre noi. Toți suntem responsabili, fie că reprezentăm autoritățile, fie că suntem simpli cetățeni, angajați sau mici întreprinzători, fie că suntem organizați în grupuri locale formale sau informale sau nu. Autoritățile locale, ca puncte

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

nodale și lideri ai comunităților locale, au un rol extrem de important. Realizarea dezvoltării durabile trebuie să fie dezideratul oricărei administrații moderne și trebuie să se reflecte în pregătirea **Strategiilor Locale de Dezvoltare Durabilă** pentru a promova și/sau îmbunătăți bunăstarea socială și economică și calitatea mediului în zonele de rezidență și astfel să contribuie la dezvoltarea durabilă a României per ansamblu.

Uniunea Europeană, organism spre care tinde și România, acordă o importanță majoră spațiului rural, importanță reflectată de politicile și programele promovate de acest for. Unul din documentele ce stă la baza tuturor acestor politici și programe este **Programul de dezvoltare rurală al Uniunii Europene**.

În acest cadru general își au originea și programele de preaderare pentru țările candidate. Schemele de finanțare cum sunt ISPA, PHARE dar mai ales SAPARD adresează toate problemele cu care se confruntă comunitățile rurale din țările candidate, de la infrastructură până la educație, de la agricultură până la tradiții. Pentru a utiliza cu succes fondurile neramburabile ale UE comunitățile rurale din România trebuie să fie pregătite, iar un prim pas în acest proces de pregătire este formularea unor strategii de dezvoltare durabilă care să dea măsura nevoilor și oportunităților pe care fiecare comunitate le are în parte.

Documentul de față este o asemenea încercare și un început de drum la care au contribuit toți cei care sunt interesați de prezentul dar mai ales de viitorul lor, atât cel individual cât și cel comun.

1.3 De unde am pornit și cine ne sprijină?

În comunități mai mici, cum sunt localitățile rurale, actul decizional este mai direct și implicarea oamenilor poate fi mai eficientă. Totodată degradarea mediului în mediul rural a devenit foarte gravă în ultima perioadă. Comunitățile rurale au fost neglijate și autoritățile locale nu pot face față problemelor de mediu apărute (invazia deșeurilor, devastarea valorilor naturale, impactul agriculturii asupra mediului).

Proiectul "Agenda rurală – O viziune de viitor" este implemetat de către Clubul Ecologic "Transilvania" Cluj-Napoca, cu sprijinul financiar al World Wide Fund for Nature International (WWF) în cadrul Programului Carpato-Dunărean prin Inițiativa Ecoregiunii Carpatice

2. PREZENTARE GENERALĂ

2.1 Așezare și acces

Comuna Mănăstireni este așezată în partea de vest a județului Cluj, în cadrul Microregiunii Huedin, din care mai fac parte orașul Huedin și comunele Beliș, Călățele, Izvorul Crișului, Mărgău, Măguri-Răcățau, Rîșca, Poieni, Ciucea, Sîncraiu și Săcuieu. Comuna Mănăstireni se învecinează cu comunele Izvorul Crișului la nord, Căpușu Mare la est, Rîșca la sud, Călățele și Sîncrai la vest și se întinde pe o suprafață de 74 km². În actuala structură administrativă, stabilită în februarie 1962, comuna Mănăstireni este alcătuită din șase sate: Mănăstireni- reședință de comună, Ardeova, Bedeciu, Bica, Dretea și Mănăsturul Românesc, situate la o distanță mică față de centrul de comună. Astfel, Mănăsturul Românesc, care de fapt face corp comun cu localitatea centru de comună, este așezată la sud-vest de aceasta, Bica se situează la doi km în partea de nord, Ardeova în partea de est la doi km pe drumul DJ 108 C, Dretea în partea de est la 4 km de centrul de comună iar localitatea Bedeciu se află situată la șase km de centrul de comună și doi km de distanță de DJ 108 C, în partea de sud-est a acestuia.

Accesul se face din D.N.1 spre Mănăstireni pe D.J. 108 C care traversează localitatea și este dotat cu un covor asfaltic destul de bine întreținut. Drumul județean face în continuare legătura cu depresiunea Călățele. Comuna Mănăstireni mai este străbătută de 4 drumuri comunale: D.C. 118 care pornește din centrul localității Mănăstireni și asigură relația cu platoul Râșca și mai departe cu zona turistică majoră a Munților Apuseni; D.C. 115 asigură legătura cu Bedeciu, 3 km; D.C. 116 asigură legătura cu Dretea, 3 km; și D.C. 117 asigurând relația între Mănăstireni, Bica, Nearsova și Saula, 4 km.

Accesul dinspre și la calea ferată se face prin localitatea Huedin.

2.2 Relief

Din punct de vedere morfologic regiunea este alcătuită din dealuri cu coame domoale sau plane ce se constituie în martori ai eroziunii manifestate de-a lungul timpului, dealuri ale căror înălțimi nu depășesc altitudinea de 800m, specifice zonelor premontane (fiind vorba de Munții Apuseni).

2.3 Clima

În ceea ce privește regimul temperaturilor, analizând mediile lunare se constată că temperatura cea mai scăzută este în luna ianuarie (- 4,4 °C), iar temperatura cea mai ridicată se atinge în luna iulie (18 °C). Temperatura din zona dealurilor premontane este mai scăzută, media anuală fiind în jur de 6 °C.

2.4 Puncte de interes pe teritoriul comunei

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

Deși încă slab dezvoltată din punct de vedere al ofertelor și serviciilor turistice comuna prezintă totuși câteva elemente de interes pentru care autoritățile locale au luat măsuri de protecție. Astfel putem menționa aici cetatea feudală de la intrarea în zona protejată Valea Căpușului, ruinele mănăstirii medievale din locul numit „La Căpâlna”, ambele rezervații arheologice situate în extravilan. D asemenea s.a instituit caracterul de zonă de protecție în jurul bisericilor de lemn din Bedeciu, Bica, Dretea și în jurul bisericii reformate din Mănăstireni.

2.5 Istoric

Comuna Mănăstireni este o veche vatră de cultură și civilizație, istoria satului începând din cele mai vechi timpuri, fiind locuit de oameni harnici, cu minți ascuțite, care prin munca și abnegația lor, prin cântecele și dansurile strămoșești au purtat și marcat istoria acestor meleaguri și au conferit continuitate traiului în zonă.

Prima atestare documentară a satului Mănăstireni datează din anul 1332-1337, în care apare sub numele de *Sacerdos de Villa Monastur*. Pe baza documentelor existente și cercetate, se poate arăta că localitatea Mănăstireni din sec. al XIV-lea și până la începutul sec al XX-lea a fost condusă și a aparținut mai multor familii nobile.

Din anii de după prăbușirea Imperiului Austro-Ungar și de unire a Transilvaniei cu România și până în prezent, satul Mănăstireni a funcționat ca centru de comună, cunoscând transformări permanente.

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

3. STAREA PE DOMENII

3.1 Mănăstireni – date statistice

În prezentarea datelor statistice s-a ținut cont de datele existente la data de 1 iulie 2000. Odată cu publicarea datelor noului recensământ aceste date vor fi actualizate. Datele statistice cuprind o raportare a situației de la nivelul comunei la cea existentă la nivelul Microregiunii Huedin, respectiv la nivelul județului Cluj (pentru datele cele mai relevante).

INDICATORI	Mănăstireni	Total Microregiune Huedin	Densitatea populației (nr.loc/ kmp)	% Microregiune Huedin	% județ Cluj	Nr./1000 loc
ECHIPAREA TERITORIULUI						
Suprafața totală (ha)	6299	155739		4,04	0,95	
Locuințe existente (nr.)	1065	16902		6,30		
Suprafața locuibilă (mp)	38025	599179		6,35		
Lung. dist. apă pot. (km)	8,5	261,8		3,25		
Lung. canalizare (km)	2,1	23,1		9,09		
Telefonie fixă	345	3660		9,43		187,7
POPULAȚIE (01.07.2000)						
Populație totală stabilă	1838	38922	29,18	4,72		
Populație femei	991	19740		5,02		
Salariați	82	4717		1,74		
ÎNVĂȚĂMÂNT						
Unități de învățământ	2	78		2,56		
Elevi	136	9224		1,47		
Personal didactic	16	500		3,20		
CULTURĂ ȘI ARTĂ						
Biblioteci	3	42		7,14		
SĂNĂTATE						
Medici	1	59		0,59		0,52
Personal mediu sanitar	2	158		1,27		1,09
AGRICULTURĂ						
Suprafață agricolă (ha)	5399	84487		6,39		
Arabil (ha)	1575	12376		12,73		
Pășuni (ha)	2504	47955		5,22		
Fânețe (ha)	1279	23925		5,35		
Bovine	1040	17012		6,11		
Porcine	690	12444		5,54		
Ovine	3580	48348		7,40		
Păsări	4200	143932		2,92		
Producție lapte bov. (hl)	17569	299973		5,86		
Producție lână (kg)	7000	76620		9,14		
Producție ouă (mii buc.)	468	6803		6,88		
TURISM						
Unități de cazare		59		0		
Locuri		1000		0		

3.2 Analiza de situație (analiza SWOT)

În cele ce urmează ne propunem analiza situației locale, în anul 2003, din perspectiva potențialului investitor în economia locală a comunei Mănăstireni. Aceasta deoarece economia locală, principala forță motrice a dezvoltării locale, este în mare parte absentă pe teritoriul comunei. Atragerea de întreprinzători în varii domenii va genera ocupare profesională, venituri crescute ale locuitorilor, o mai eficientă utilizare a resurselor locale, apariția resurselor financiare necesare demarării unor proiecte de reabilitare/extindere a infrastructurii fizice și sociale, de protecție a mediului, de dezvoltare turistică, pentru promovarea zonei, etc.

Analiza își propune așadar o prezentare a punctelor tari, slabe, oportunităților și amenințărilor care determină spațiul geografic și socio-uman al comunei Mănăstireni, defalcat pe capitolele de mai jos, în vederea atragerii investitorilor și investițiilor în zonă.

1. AȘEZAREA GEOGRAFICĂ ȘI CADRUL NATURAL	
<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Potențial important de dezvoltare a turismului în zonă, datorită amplasării comunei în imediata apropiere a Munților Apuseni; - Apropierea de drumul european E60, și de rețeaua de transport feroviar; - Climă continentală moderată; - Teren agricol suficient pentru dezvoltări ulterioare; - Rezervă de teren pentru amenajări ulterioare; - Prezența în apropiere a unor poli de atracție urbană: Cluj-Napoca, Huedin, Oradea, cu impact pozitiv asupra schimburilor comunității locale cu exteriorul (mărfuri, educație, locuri de muncă, etc.)
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Relief în majoritate deluros, fără pretenții de spectacol pentru turiști; - Inexistența unor forme sinergice de promovare a zonei; - Acces dificil, în lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate, în punctele cele mai pitorești ale comunei
<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Programe ale autorităților județene și centrale destinate mediului rural; - Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni; - Încadrarea ariei geografice a comunei în aria de eligibilitate a programului de finanțare SAPARD al Uniunii Europene; - Încadrarea ariei geografice a comunei în aria de eligibilitate a programului de finanțare FIDA al Băncii Mondiale; - Deschiderea instituțiilor publice din zonă la relații de parteneriat; - Retrocedarea terenurilor agricole și forestiere către foștii proprietari, proces care a relansat piața funciară în zonă
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea fenomenul de eroziune a solului cu posibile consecințe grave pe termen lung
2. POPULAȚIA ȘI RESURSELE UMANE	

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii; - Existența unor specialiști în domenii relativ variate de activitate; - Diversitatea etno-culturală, comună mixtă din punct de vedere etnic; - Ospitalitatea proverbială a locuitorilor; - Apropierea de poliile urbane, Huedin, Cluj și Oradea, cu rol important în satisfacerea nevoilor de asistență medicală și socială, educație, culturale, după caz; - Număr relativ redus al inadaptațiilor social; - Rata infrafracționalității extrem de redusă; - Încadrarea comunei în prevederile legale privind facilități acordate locuitorilor Munților Apuseni;
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbătrânirea populației (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane); - Inexistența unei infrastructuri sociale adecvate, de tip urban (forme de învățământ secundar în comună, dispensare, farmacii etc.) cu impact asupra migrației tinerilor spre orașul Huedin; - Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității reconversiei și profesionale, în special; - Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; - Închiderea/restrângerea activității școlilor generale din satele aparținătoare, cu impact asupra scăderii gradului instrucției școlare în comună; - Nivelul relativ redus al pregătirii școlare și respectiv profesionale a majorității locuitorilor comunei; - Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei.
<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă; - Posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională, și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri; - Grad redus de ocupare profesională, deci potențial important al forței de muncă locale, la salarii competitive la nivel regional (față de poliile de creștere); - Existența unor spații și clădiri, în conservare, posibil a fi utilizate de către întreprinzători pentru demararea unor afaceri locale; - Grad relativ redus de inadaptare socială a locuitorilor comunei; - Implicarea autorităților locale în problemele comunității, deschiderea la realizarea de parteneriate.
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Scăderea gradului de instruire școlară a populației tinere; - Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă; - Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului; - Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți; - Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă.
3. INFRASTRUCTURĂ	

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Distanța relativ redusă ce separă comuna de magistrala de cale ferată – care face legătura și cu țările din centrul și vestul Europei; - Aproximarea de drumul european E60, modernizat, atât pe relația Oradea – Budapesta, cât și pe relația Huedin - Cluj-Napoca; - Sisteme de distribuție a energiei electrice acoperind practic toate așezările comunei; - Arhitectură tradițională; - Modernizarea echipamentelor de telecomunicații și extinderea telefoniei fixe și mobile; - Amenajare hidrografică corespunzătoare; efecte reduse ale viiturilor și inundațiilor.
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Starea tehnică necorespunzătoare a rețelei rutiere (drumuri județene și comunale, în interiorul comunei); - Alimentarea cu apă în rețeaua publică este foarte limitată; - Rețeaua de canalizare este extrem de redusă; - Zonă fără acces la gaze naturale.
<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea accesării unor programe de finanțare comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural, în special SAPARD; - Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale, în special în domeniul agricol, vegetal și zootehnic; - Programe județene de modernizare a infrastructurii rutiere.
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Neutilizarea de către comună a resurselor financiare disponibile prin programe ale Uniunii Europene și alți donatori; - Interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri în comună, datorită infrastructurii fizice și sociale neadecvate, raportat la potențialul comunei.
4. ECONOMIA	
<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (lemn și împletituri și pânză și rafie, în special); - Tradiții locale în creșterea animalelor, în special a suinelor și ovinelor; - Modernizarea sectorului zootehnic, prin crearea Asociațiilor Crescătorilor, organisme de inspirație europeană; - Existența unei comunități de afaceri locale, în fază incipientă, reprezentată prin câteva societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă; - Resurse naturale locale diverse și bine reprezentate, permițând crearea de întreprinderi locale bazate pe creșterea valorii adăugate a acestora; - Populația comunei are resurse financiare suficiente pentru a putea susține activități economice locale (practic aceasta poate conta ca și piață locală, în comparație cu situația din alte comune, și chiar orașul Huedin);
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru sprijinirea și promovarea unor investiții; - Infrastructura necorespunzătoare, absența alimentării cu apă, și a canalizării în multe sate și catune, stare improprie a unora din drumurile comunale; - Degradarea spațiilor disponibile ce pot fi utilizate pentru a demara

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

	<p>activități antreprenoriale în zonă;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funcția predominantă economică este activitatea agricolă; - Echipamente și tehnologii învechite; - Parcelarea terenului – productivitate scăzută (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat); - Scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile.
<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Reconversia unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație; - Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale; - Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni; - Existența unor spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; - Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene; - Disponibilitatea autorităților locale de a încheia relații de parteneriat cu investitori locali sau străini; - Prezența în zonă, activitatea și deschiderea de parteneriate a unor organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare - Colaborarea zonală în cadrul Microregiunii Huedin; disponibilitate în accesarea resurselor comunelor vecine, și încheierea de parteneriate locale în cadrul Microregiunii Huedin; - Dezvoltarea de relații de parteneriat economic și administrativ cu unități teritoriale (similare sau asemănătoare) din țară și străinătate.
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; - Izolarea comunei din punct de vedere al accesului la infrastructură care conduce la depopularea zonei și la declin economic, - Reducerea ponderii populației active; - Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă.
4.1 Turism	
<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Potențial turistic deosebit datorită păstrării patrimoniului cultural tradițional, - Potențial turistic peisagistic datorită apropierii de zona Munților Apuseni; - Așezarea geografică propice dezvoltării serviciilor, în special a celor turistice.
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse; - Pregătire profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice.

Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni – Elemente de strategie

<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Introducerea la scară semnificativă a agro-turismului prin înființarea de ferme și gospodării autorizate pentru practicarea agro-turismului; - Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni; - Punerea în valoare a bogatului patrimoniu cultural și istoric al comunei; - Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene; - Disponibilitatea de a încheia relații de parteneriat a autorităților locale, cu investitori locali sau străini; - Prezența în zonă, activitatea și deschiderea la încheierea de parteneriate a unor organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare; - Colaborarea zonală în cadrul Microregiunii Huedin; disponibilitate în accesarea resurselor comunelor vecine, și încheierea de parteneriate locale în cadrul Microregiunii Huedin.
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui program județean și regional de dezvoltare a turismului rural, și implicit nealocarea de fonduri, decât în mică măsură și sistodic pentru infrastructura locală de acces.
5. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR	
<i>Puncte tari</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea în fază incipientă a unui sistem integrat de colectare a deșeurilor; - Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului.
<i>Puncte slabe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Nefectuarea de lucrări de stabilizare în zonele ce prezintă pericole de alunecări de teren; - Colectarea neselecționată a deșeurilor, în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor; - Prezența pe cursurile râurilor a deșeurilor menajere; - Nu există o rampă ecologică în apropiere care să deservească și comuna; - Educația ecologică este superficială.
<i>Oportunități</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea programelor UE destinate reabilitării condițiilor de mediu din mediul rural; - Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni; - Extinderea colaborării și implicarea organizațiilor neguvernamentale și a școlilor în programe comune de educație ecologică.
<i>Amenințări</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea eroziunii solului cu consecințe grave pe termen lung dacă nu se intervine la timp; - Prezența mentalității de indiferență față de protecția mediului (mai ales la nivelul populației adulte).

4. ELEMENTE DE STRATEGIE

4.1 Populația și nevoile sociale

4.1.1 Demografie

Probleme

- îmbătrânirea accentuată a populației,
- depopularea datorită migrației, în special a tinerilor, cu studii medii sau superioare, spre centrele urbane,
- sporul natural negativ înregistrat în .

Obiective pe termen mediu și lung:

- condiții de viață atractivă pentru tineri, atât pentru cei din localitate cât și pentru cei din exterior (care ar dori să se stabilească în comună),
- condiții și facilități pentru familiile tinere cu copii.

4.1.2 Starea de sănătate și servicii medicale

Probleme

- cadre medicale și auxiliare insuficiente,
- dotări ale dispensarelor medicale necorespunzătoare și învechite care îngreunează sau împiedică diagnosticarea,
- dificultăți privind accesul la medicamente și tratament (distanțe mari de parcurs, resurse limitate ale dispensarelor din comună).

Obiective pe termen mediu și lung

- access facil la servicii medicale de calitate, prompte și suficiente,
- populație educată privind starea generală de sănătate și modalitățile de a duce o viață sănătoasă,
- eliminarea factorilor de perturbare a calității vieții

4.1.3 Starea de ocupare a forței de muncă

Probleme

- nivel ridicat al șomajului,
- mentalitatea față de schimbare și reconversie profesională.

Obiective pe termen mediu și lung

- locuri de muncă suficiente și în domenii variate de activitate, cu venituri îndestulătoare pentru satisfacerea nevoilor de trai,
- posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesională în domenii căutate pe piața forței de muncă.

4.1.4 Educația

Probleme

- infrastructură uzată, necorespunzătoare desfășurării actului educațional,
- constrângeri materiale datorită bugetelor mici alocate de către autorități pentru susținerea actului educațional,
- lipsa posibilității de formare continuă pentru adulți,
- grad redus de asociativitate,

Obiective pe termen mediu și lung

- posibilitatea neîngrădită de împlinire individuală prin educație,
- acces la un sistem educațional performant, flexibil și adaptat condițiilor din mediul rural,
- infrastructură și bază materială suficientă și capabilă să satisfacă nevoile legate de actul educațional,
- revitalizarea organizațiilor civice existente,
- posibilitatea de formare continuă pentru adulți.

4.1.5 Cultura

Probleme

- infrastructură și bază materială în declin,
- resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale,
- acces dificil sau restrictiv la surse de informare (mass-media, cărți, internet etc.),
- abandonul practicilor tradiționale în favoarea “modernității”.

Obiective pe termen mediu și lung

- practici tradiționale revitalizate și capabile de a fi transmise nealterate generațiilor viitoare,
- practici tradiționale puse în valoare,
- acces facil la surse de informație tradiționale sau moderne,
- infrastructură corespunzătoare cerințelor unei societăți în perpetuă mișcare.

4.1.6 Sport

Probleme

- starea precară a bazelor sportive necesare practicării sporturilor individuale și colective,
- importanța minoră acordată de sistemul educațional activităților sportive organizate.

Obiective pe termen mediu și lung

- practicarea de sporturi individuale și de masă, cu baze materiale corespunzătoare.

4.2 Infrastructura

4.2.1 Dotări edilitare

Probleme

- clădirile administrative necesită reparații și dotări moderne,
- servicii publice deficitare sau inexistente datorită lipsei infrastructurii necesare (puncte de lucru ale băncilor, poștei etc.).

Obiective pe termen mediu și lung

- dotări edilitare funcționale și capabile să deservească cetățenii localității în condiții civilizate,
- dotări edilitare extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spațiului rural.

4.2.2 Alimentare cu apă curentă, canalizare

Probleme

- sistemul de alimentare cu apă curentă este redusă ca lungime, deserving o mică parte din totalul populației comunei iar canalizare publică nu există,
- gospodăriile care au bazine vidanjabile sau fose septice sunt foarte puține,
- deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate (cursuri de apă afectate, infiltrații în sol).

Obiective pe termen mediu și lung

- populație informată asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizării durabile a resurselor de apă și a prevenirii poluărilor,
- sistem de furnizare a apei curente și de canalizare capabile să deservească locuitorii comunei.

4.2.3 Drumuri și transport

Probleme

- stare tehnică neorespunzătoare a drumurilor județene și comunale,
- nefinalizarea lucrărilor la drumul european E60 (construcție finalizată pe tronsonul Oradea – Bologa, în curs de finalizare tronsonul Bologa – Cluj-Napoca),
- fonduri locale insuficiente pentru construirea și întreținerea drumurilor,
- dependența financiară de fondurile alocate de la bugetul Consiliului Județean,
- transport public regional puțin dezvoltat.

Obiective pe termen mediu și lung

- o rețea de drumuri funcțională care să deservească nevoile curente ale locuitorilor și activităților economice fără să afecteze starea mediului înconjurător,
- sistem de transport modal care să coreleze transportul feroviar și cel rutier (de persoane sau de mărfuri).

4.2.4 Telefonie. Servicii poștale

Probleme

- telefonia fixă este relativ bine reprezentată comparativ cu restul comunelor din regiune însă nu acoperă nici pe departe solicitările din partea locuitorilor,
- calitatea telefoniei fixe nu este cea mai bună, afectând în mod special comunicațiile speciale de tip transmisie de date (cele mai afectate fiind autoritățile locale, școlile și societățile comerciale),
- există zone în comună unde telefonia mobilă nu are acoperire.

Obiective pe termen mediu și lung

- rețea de telefonie fixă extinsă la nivelul întregii comune capabilă să faciliteze și comunicațiile de tip special (poștă electronică, internet etc.),
- teritoriu acoperit în totalitate de o formă sau alta de telefonie,
- servicii poștale diversificate și prompte.

4.3 Economia

4.3.1 Industria

Probleme

- resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine limitate,
- echipamente și tehnologii învechite, poluante
- tendințe de monoindustrializare (principalele activități industriale de mică amploare se concentrează pe prelucrarea lemnului și produse din rafie, mai existând pe teritoriul comunei și o carieră de feldspat).

Obiective pe termen mediu și lung

- industrie diversificată, dinamică și capabilă să ofere posibilitatea de împlinire profesională și materială locuitorilor comunei,
- industrie generatoare de venit la bugetul local,
- industrie nepoluantă și durabilă.

4.3.2 Agricultura

Probleme

- resurse financiare insuficiente, investiții puține,
- utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante,
- media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole,
- parcelarea terenului (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat) și probleme legate de posesiune,
- degenerarea raselor animalelor și servicii medicale veterinare sporadice,
- perpetuarea monoculturilor (cartof, păioase) datorită fertilității scăzute a solului,
- scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile,
- piață de desfacere redusă.

Obiective pe termen mediu și lung

- practici de agricultură durabilă, adaptate condițiilor climaterice și solului din comună,
- activități agricole diversificate și generatoare de venit la bugetul local,
- asocierea producătorilor,
- îmbunătățirea practicilor agricole,
- politici de marketing eficiente.

4.3.3. Comerțul și serviciile

Probleme

- unități comerciale mici, cu profit mic sau parte din rețeaua comercială a Cooperativei de Consum în cadrul căroră se desfășoară și activități prestatorare de servicii gen cojocării, cizmării, ateliere reparații auto, ateliere de lăcătușerie,
- diversitate redusă, majoritatea fiind orientate spre alimentație publică – magazine alimentare și baruri (există în prezent un număr de 10 asemenea unități),
- orientare în majoritate spre clienții locali,
- activități de marketing reduse,
- valorificare slabă a resurselor locale.

Obiective pe termen mediu și lung

- diversificarea obiectului de activitate al firmelor,
- utilizarea eficientă a resurselor locale,
- promovarea unor tehnici eficiente de marketing,
- orientarea parțială spre turiști ca potențial clienți.

4.3.4. Turismul. Agro-turismul

Probleme

- inexistența fermelor agro-turistice autorizate,
- lipsa unor produse turistice coerente,
- lipsa personalului calificat în turism – manageri, ghizi etc.,
- promovare slabă a produselor turistice existente la nivel regional și care includ și comuna Mănăstireni.

Obiective pe termen mediu și lung

- înființarea unei rețele solide de gospodării autorizate pentru practicarea agro-turismului,
- practicarea unui turism integrat, cu pachete turistice variate,
- realizarea unor programe de pregătire pentru practicanții de agro-turism,
- realizarea unor produse turistice diversificate,
- realizarea și promovarea unor evenimente locale,
- adoptarea unor măsuri eficiente de promovare, atât la nivel regional cât și la nivel național și internațional.

4.4. Mediul înconjurător

Probleme

- degradarea solului,
- poluarea apei datorate lipsei unui sistem de epurare a apelor uzate,
- sistem de gestionare a deșeurilor ineficient,
- necunoașterea normelor de mediu și a legislației în vigoare,
- educație ecologică redusă.

Obiective pe termen mediu și lung

- promovarea practicilor de agricultură ecologică,
- realizarea unui sistem de epurare a apelor uzate,
- realizarea unor cursuri de educație ecologică,
- curățarea cursurilor de apă și a domeniului public,
- montarea de coșuri de gunoi pe domeniul public,
- crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor,
- realizarea unei stații de depozitare a deșeurilor (zonală),
- împădurirea suprafețelor degradate.

5. VIZIUNEA COMUNITARĂ

Comuna Mănăstireni va deveni una din zonele cele mai dezvoltate din punct de vedere economic și social, prin mai buna valorificare a resurselor locale, revigorarea tradițiilor, dezvoltarea turismului rural, crearea/reabilitarea infrastructurilor de tip urban și punerea în valoare a poziționării geografice, în deplin respect față de mediul înconjurător

6. PRIORITĂȚI:

- Creșterea vizibilității comunei Mănăstireni în țară și în lume, în scopul dezvoltării turismului, atragerii turiștilor, investițiilor și investitorilor, și a facilitării finanțării programelor locale de dezvoltare, în domeniile turism, infrastructură, social, economic, etc.
- Formare profesională în domeniul turismului rural, pentru cât mai mulți locuitori ai satelor comunei Mănăstireni;
- Salvarea/revigorarea tradițiilor locale, dansuri, port, meșteșuguri, cu efecte asupra ocupării profesionale;
- Stoparea degradării mediului ambiant datorită activităților economice și deșeurilor solide casnice nedegradabile,
- Creșterea valorii adăugate a produselor și resurselor locale; exploatarea acestora în vederea dezvoltării unei economii locale ce crează ocupare profesională.

7. CONCLUZII

Documentul de față este rodul muncii unui grup de oameni interesați de soarta comunității din care fac parte. Obiectivul principal al documentului ***“Dezvoltarea durabilă a comunei Mănăstireni - Elemente de strategie”*** este stabilirea direcțiilor prioritare de dezvoltare durabilă a comunei. Totodată este un document supus dezbaterii publice și în consecință va suferi modificări, îmbunătățiri și completări ulterioare legate de măsurile concrete ce se impun pentru atingerea dezideratelor exprimate aici.